

Nieuwsbegrip en de kwaliteitswaaier

Onlangs is de *Kwaliteitswaaier Effectief onderwijs in begrijpend lezen* verschenen. Het is een publicatie van de Kennistafel Effectief Leesonderwijs, die weer een initiatief is van de PO-Raad, VO-raad en het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO).

In deze Kwaliteitswaaier staan de aandachtspunten opgesomd en toegelicht die nodig zijn om van leerlingen goede lezers te maken. Voor alle scholen die Nieuwsbegrip gebruiken kan dit lijstje aandachtspunten vragen oproepen. Voldoet Nieuwsbegrip daaraan? Hoe kunnen we als school deze aandachtspunten in praktijk brengen met wat Nieuwsbegrip biedt?

Hieronder gaan we daarop in. Veel van wat de Kwaliteitswaaier noemt, is onderdeel van Nieuwsbegrip, en de enkele zaken die je niet direct in Nieuwsbegrip kunt terugvinden, kun je toch met hulp van Nieuwsbegrip in praktijk brengen. We gaan hier overigens in op de *Kwaliteitskaart Leraar*, die niet de hele Kwaliteitswaaier dekt, maar wel verreweg het grootste deel. Want de *Kwaliteitskaart Leraar* gaat over de dagelijkse praktijk van onderwijs in begrijpend lezen.

De kwaliteitskaart leraar bestaat uit vier bouwstenen:

1. Laat leerlingen een langere periode over hetzelfde kennisrijke brede thema lezen.
 - a. Geef de leerlingen een doel om te lezen.
2. Laat leerlingen gevarieerde teksten van goede kwaliteit lezen.
 - a. Motiveer leerlingen om te gaan lezen.
 - b. Leer leerlingen hoe ze begrip van een tekst kunnen monitoren, herstellen of kunnen versterken.
3. Laat leerlingen actief aan de slag gaan met teksten door erover te praten en te schrijven.
4. Verzamel gegevens over de leesontwikkeling en pas daar je onderwijs op aan.

Lezen over een breed thema

Wil je werken met een thematische aanpak, dan liggen er binnen Nieuwsbegrip tientallen teksten voor je klaar die je daarbij kunt inzetten. De Nieuwsbegripteksten van de laatste vier jaar zijn ten eerste te vinden via het archief op de site, en ten tweede is er van alle onderwerpen een thematisch overzicht gemaakt, te vinden op www.nieuwsbegrip.nl/thema en waarin je makkelijk kunt zoeken. De onderwerpen zijn namelijk geordend naar allerlei categorieën, onder andere die van de *Inhoudslijnen Oriëntatie op jezelf en de wereld* (SLO). Je vindt in dit overzicht ook wat voor soort tekst er bij dat onderwerp is ingezet bij de leesles. Andere tekstsoort, én het overzicht bevat bij elk onderwerp een link naar erbij passende boeken op de site van Jeugdbieb. In de handleiding bij elke basisles vind je verder nog links naar een aantal 'satellietteksten'. Dit zijn teksten die leerlingen de mogelijkheid bieden om langer bezig te zijn met het thema en zich verder te verdiepen in het onderwerp. Al dit tekstmateriaal schept de mogelijkheid om leerlingen doelgerichte leestaken te geven.

Teksten van goede kwaliteit

Zijn de Nieuwsbegripteksten goed van kwaliteit? Dat is zeker zo. Ze worden op verschillende niveaus geschreven, met altijd veel aandacht voor goede en rijke formuleringen, voor samenhang in de tekst en ze zijn uitdagend qua woordenschat. Verder sluiten ze aan bij de belevingswereld van de leerlingen en geven ze door veel verbanden de mogelijkheid tot

verdieping en verschillende (schrijf-, spreek- en lees)opdrachten. Wil je er meer over weten, lees dan het artikel [Kwalitatief goede teksten](#).

Leesmotivatie

Motivatie bij Nieuwsbegripteeksten kun je stimuleren door vooraf verbanden te leggen met eerder verworven kennis door leerlingen, door een prikkelende vraag te stellen (wordt ook vaak vermeld in een Nieuwsbegriples), door leerlingen samen te laten werken en ook door hen zelf keuzes te laten maken. Laat hen een eigen leesdoel kiezen, laat hen zoeken naar extra informatie over het Nieuwsbegrip onderwerp (met bijvoorbeeld de hiervoor genoemde satellietteksten), of laat hen zelf kiezen bij welke sleutelvraag zij verantwoordelijk willen zijn voor een zo goed mogelijk geformuleerd antwoord.

Ook kun je leerlingen zelf laten kiezen welk schema ze het beste bij een tekst kunnen maken. In de Nieuwsbegriples krijgen leerlingen ook nog eens suggesties voor boeken die ze kunnen lezen over een gerelateerd onderwerp. Wil je meer inzicht in de leesmotivatie van je leerlingen gebruik dan de leesmotivatievragenlijst die Nieuwsbegrip biedt (te vinden bij Toetsen, Inferentietoetsen, Inferentietoets september).

Heel relevant hier is natuurlijk Nieuwsbegrip Fictie. Dit kun je inzetten bij vrij lezen en zorgt voor extra leesmotivatie en actief boeken lezen.

Begrip monitoren

De kwaliteitswaaier noemt ook dat leerlingen moeten leren hoe ze begrip van een tekst kunnen monitoren, herstellen of kunnen versterken. Inderdaad, leerlingen moeten in de loop der jaren steeds beter worden en steeds moeilijkere teksten begrijpen, en daarvoor moeten ze voortdurend hun begrip monitoren. Nieuwsbegrip biedt daarvoor speciale leesstrategielessen en in de wekelijkse lessen worden bij elke sleutelvraag hulpvragen geboden die zwakkere lezers helpen hun begrip te monitoren, herstellen of versterken. In de zeswekelijkse blokles van Nieuwsbegrip reflecteren leerlingen op hun eigen gebruik van leesstrategieën.

Praten en schrijven

Praten over de tekst is in ieder geval de bedoeling wanneer leerlingen de Nieuwsbegrip-basistekst lezen. Dat doen ze gezamenlijk, waarbij ze afwisselend een deel van de tekst hardop denkend voorlezen en waarbij ze bespreken wat het beste antwoord op de sleutelvraag kan zijn, het actief lezen. Het is belangrijk te vermelden dat de sleutelvragen niet een toetsende functie hebben. Ze dienen om de leerlingen het leesproces goed te laten doorlopen. Deze sleutelvragen en zeker de sleutelvraag ná het lezen van de tekst geeft je de mogelijkheid de inhoud van de tekst met de leerlingen na te bespreken. Praten over de tekst komt daarnaast regelmatig voor bij de extra opdracht die je in de leshandleiding kunt vinden.

Schrijven naar aanleiding van de tekst gebeurt regelmatig in de basisles. Wanneer leerlingen ook de Nieuwsbegrip schrijflessen gebruiken, zijn ze beter in staat om deze schrijftaken in de basisles uit te voeren.

Gegevens over de leesontwikkeling

Nieuwsbegrip stelt je in staat met verschillende toetsen de ontwikkeling van leerlingen bij te houden. Er zijn teksttoetsen, inferentietoetsen, sneltoetsen en zelf kun je op een heel eenvoudige manier eigen woordenschattoetsen aanmaken. Verschillende toetsen inzetten is belangrijk omdat begrijpend lezen een complex proces is dat je niet met één toets kunt dekken. Naast de genoemde toetsen biedt Nieuwsbegrip ook een observatielijst, te vinden in de handleiding van de inferentietoets van ronde 2 (maart-april). Deze observatielijst kan veel

informatie opleveren omdat hij individueel afgenomen wordt. De leerling leest hardop denkend en de observatielijst maakt je duidelijk welke leesvaardigheden de leerling al beheerst en welke nog niet.

Advies voor kwaliteit in je leesonderwijs

Breng met je school in kaart wat Nieuwsbegrip allemaal biedt. Wie weet is het veel meer dan je had verwacht. Bespreek vervolgens in het team hoe je alle mogelijkheden van Nieuwsbegrip het beste kunt inzetten. Wil je hierbij ondersteuning? Dan staan de adviseurs van de CED-Groep voor je klaar. Zij kunnen je met al je vragen helpen.

Neem contact met ons op voor advies in po en vo.